

FESTA MAJOR DEL VALLÈS

Conèixer els pobles i els seus costums sempre ha estat una de les coses que més m'ha impressionat. M'he passat hores contemplant la vida dels camperols de muntanya, aquesta gent feréstega, d'ulls grisos, que esguarden la terra d'una manera profunda i que en contemplar-los sembla que us hagin d'anar a parlar d'una manera filosòfica dels secrets de la terra, però s'allunyen de vos amb una rialla mofeta d'homes mal fiats. Aquesta gent que cada un porta una vida closa, tancada hermèticament dins la seva carn, són com els mateixos pobles on viuen, aquests pobles de ròncs muntanya escampats d'ací d'allà, amb una olor forta d'herbes, de bèsties i de terra.

Per a conèixer aquests pobles i la gent, no n'hi ha prou de passar uns dies entre ells, sinó que heu de passar-hi mesos i anys, fins que la vostra coneixença els ha desglaçat el cor; llavors els veieu tal com són: violents, agressius, francs, esplèndids; però generalment el pagès català peca d'ésser un home orgullós i avar, que no es fia de ningú i va fent la seva d'una manera callada i monòtona.

Voltant Catalunya us trobeu amb aquesta gent i si és un dia de festa, el cafè del poble és ple de pagesos que juguen i beuen; però aquests són els menys: el pagès va al cafè per al negoci, per a discutir les seves collites, per a assabentar-se del preu dels adobs, per a parlar de la sequedat i de les pluges. I els trobeu embolcallats amb les seves mantes, amb aquestes mantes que no es treuen mai del damunt per temor de que els les prenguin; perquè el pagès desconfia de tot, dels amics i de la gent que el volta.

Però on el pagès té un altre caràcter, és en el Vallès. El pagès del Vallès no és tan desconfiat i té una visió més clara de la vida que el pagès de Catalunya endins. Per què? No costa pas molt de desxifrar aquest fenomen. El paisatge del Vallès, és un paisatge alegre, un paisatge meravellós, amb les seves albes i pollancs aristocràtics, d'una esveltesa femenina, de pubilla recatada que captiva els ulls del pagès, i el pagès és amarat d'aquesta fina alegria del Vallès. Perquè el Vallès és la primavera eterna de Catalunya, amb els seus prats frescos, amb les seves masies llegendàries però senyoriales, que posen una mena de color virolat al paisatge, com un esclat de violes clares que perfumen els tocoms d'aquestes contrades vallesanes.

Hem de doldre'ns que el Vallès no hagi estat cantat com altres terres de Catalunya. Perquè el Vallès, a més d'ésser una de les terres més productives, té els seus costums, que són dels més admirables del nostre poble. El pagès del Vallès, fatxenda, però de cor generós i franc, és l'home més característic del nostre país. És astut i se us farà difícil de donar-li gat per llebre. Naturalment, però, que el Vallès, essent una de les contrades més riques de Catalunya, per força ha de posseir la gent més divertida del món. Les festes majors del Vallès són de les més típiques de la nostra terra. En cap més lloc de Catalunya no trobareu uns envelats com els que s'aixequen pel Vallès, i en cap més lloc no trobareu unes noies tan rialleres i balladores com les vallesanes. L'hisendat vallesà és l'home que posseeix millor humor del món; les seves dites no són estirabots, perquè ell té un caient de senyor, de comerciant que va pel món amb la butxaca plena de bitllets de banc i de l'home que s'atura per les fires i segueix totes les festes majors de la contrada i de fora.

Per això si un dia, per atzar, us escaieu passar per Granollers, us trobareu davant d'aquest pagès fatxenda i inofensiu del Vallès que va del braç d'una noia, amb el seu barret de palla i el mocador blanc posat dins el coll de l'americana per no suar les gires. És el pagès jove i fresc que segueix tots els pobles de Catalunya amb un brot d'alfabrega a l'orella i amb el somriure més feliç de la terra.

Per això el Vallès, enmig dels seus contorns clars, enmig la seva bonhomia fresca, ha sabut bastir un dels mercats importants

de Catalunya i, aquest mercat l'ha anat a muntar a Granollers, aquesta ciutat vallesana tan plena de llum, de gràcia i de joventut... I tota aquesta joventut del Vallès fa cap a aquest poble on el mercat vé a ésser com una mena de festa major setmanal que celebra la ciutat. I tot l'estol de les nostres pubilles, aquestes pubilles del Vallès que duen un perfum de sedes i un horriçol de vellut de préssec a les galtes, s'hi passen com unes marqueses cofades que cerquen les mirades més vives de l'hereu fatxenda.

I Granollers, que és com el rusc de mel de tots aquests pobles de la contrada, acull els venedors més característics de la nostra terra. Entre el formiguer de parades, podreu veure el «charlatán» popular, amb la seva campaneta i el seu mico i l'home de les serps que ven unguent i bàlsams guaridors; podreu veure el baster, el «marmanyer» i el garrinaire i enmig del bullici enorme sentireu els crits de les bèsties i el cridar de les clàxons. Tot això ho porta el mercat de Granollers. Cada dijous té aquest frenesí, aquesta vida, aquesta entrada i sortida de gent; no direm de forasters, perquè al mercat de Granollers tothom es coneix, és com si diguessim el mercat familiar, tota una família que s'ajunta des de fa anys al voltant d'aquesta porxada històrica, d'aquesta porxada on cada pedra guarda el ressò de les generacions passades, amb les seves teules cremades pel sol, florides per la pluja...

Per això abans de conèixer el mercat cal escampar els ulls per tot el Vallès i cal haver passat per les seves carreteres i parlar un moment amb aquestes colles d'homes i dones que per tots els camins de la comarca s'introdueixen a la ciutat a vendre els seus conills, els vedells, els porcs, l'aviram i els cistells d'ous. I quan sou al mercat, cal també haver sentit aquesta febre d'anar premsat en mig d'una riuada humana que envaïx tots els carrers; cal haver sentit les molèsties de la gent que us agredeix amb els cistells i amb els becs de les oques apunt de pessigar-vos les cames. El que no ha viscut un moment aquestes coses, no sap què és la vida d'un mercat, desconeix el valor que té per un home del camp.

El mercat de Granollers ja hem dit que venia a ésser com la festa major del Vallès. El moviment dels carrers és com la dansa infinita moguda sota una música de veus interminables, com una bonior de vespes que se us filtra per tots els porus de la pell i us arriba a la carn i a la sang. Entre dansa i dansa, l'home sent la puixança d'anar obrint el seu cor a les coses que el volten. El pagès, en mig d'aquests rengles de venedores, veu la dona que fa per les seves il·lusions i el mateix que si posés preu en un parell de caps d'aviram, concerta el seu matrimoni d'una manera comercial, perquè el pagès del Vallès és d'aquells que no baden i abans que tot té de saber si la dona que es posa a casa és d'aquelles que saben fer millor les coses. I la dona vallesana, la que s'ha passat la vida de mercat en mercat, és d'aquelles que sota el seu comanament fan alçar una casa amb la resplendor viva i ardent d'un castell al cim d'una carena.

IU PONS

Clixé Guàrdia

